

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Exterminatione Mali, Et Promotione boni - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1613

Virtutes omnes esse necessarias. Cap. 6.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77843](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77843)

amictu corporis exire non decet, illum accipit, qui corpus ita contegat, vt modestie & honestati non officiat. Et qui gestat honoris insignia, de decore indicia simul gestare erubescit. Sic iustum, virtutibus insignitum, pudet, exquisitam curam vestium carnis habere, quarum necessitatem ignominia peccati & transgressionis inuexit. Sed quid mirum, si anima virtutibus ornata, tanquam vere pulchra, ex vestibus decorem non emendicet, quæ nec ex ipso corpore, quod viuificat, debet exquirere? Esto enim, quod corpus viri iusti deforme sit, & imbecillum, verberibus liuidum, squalore confectum, & mille plagis & vulneribus oneratum; at sola pulchritudo animæ, à virtutibus veniens, eum intuentes mirè delectat. Proferamus in medium, Augustinum, qui huic attestetur veritati: Si nulla, inquit, est pulchritudo iustitiæ, vnde amatur iustus senex? Quid affert in corpore quod oculos delectet? Curua membra, frontem rugatam, caput canis albarum, imbecillitatem vindique querelis plenam. Sed fortè quia tuos oculos non delectat senex iste decrepitu, aures tuas delectat. Quibus vocibus? Quo cantu? Esti fortè adolescens bene cantauit, omnia cum ætate defecerunt. An fortè sonus verborum eius delectat aures tuas, qui verba vix plenè enunciat, lapsus dentibus? Tamen si iustus est, si alienum non concupiscit, si de suo quod habet, erogat indigentibus, si bene monet, & rectum sapit, si integre credit, si paratus est pro fide veritatis, etiam ipsa constricta membra impendere, multi enim martyres etiam senes: vnde illum amamus? Quid in eo bonum videmus oculis carnis? Nihil. Quædam ergo est pulchritudo iustitiæ, quam videmus oculis cordis, & amamus, & exardescimus; quam multum dilexerunt homines in ipsis martyribus, cum eorum membra bestie laniarent. Nonne cum sanguis fœdaret omnia, cum moribus belluinis viscera funderentur, non habebant oculi, nisi quod horrent? Quid ibi erat quod amaretur, nisi quia erat in illa fœditate dilaniatorum membrorum integra pulchritudo iustitiæ? Haec tenus ille. Fœlix ergo est hæc pulchritudo animæ, quam ei vera virtus affert; siquidem ex rebus externis non pender, & sine nitore vestiam, sine auro, & gemmis, lapidibusque pretiosis, immò & sine ipsa pulchritudine corporis, adeò conspicua est, vt oculis eam aspicientium placeat, affectus ad se trahat, & intellectus in admirationem inducat. Fœlix planè virtutis pulchritudo; quæ possessorem suum non perdit, sed lucratur; non decipit, sed docet: non in superbiam erigit, sed per itinera modestiæ & humilitatis dirigit. Fœlix tandem pulchritudo, quæ se intuentes non ad libidinem mouet, non ad impura & praua desideria illicit, sed compunctionem, sed serenitatem mentis, sed desideria puritatis immittit.

Aug. ad Psal. 64.

Cant. 7. 6. Amb. ibi.

Huius internæ pulchritudinis à virtute manantis, non minus proprium est, quam pulchritudinis corporis, ad sui amorem excitare, immò multo magis, quia ista corporalis homines deliciis carnis deditos capit, illa verò amorem Dei, & Angelorum, ac beatorum omnium, ac iustorum in hac mortalitate viuentium sibi conciliat. Quia enim æterna est, & supra omne tempus se effert, ideo corda temporalia subiicit, & mentes æternas ad dilectionem inuitat. Deus sanè animam virtutibus ornata, & pulchram, ac decoram appellat, necnon & ob hæc pulchritudinem, suo amore dignam esse notificat. Cui dicit in Canticis: Quam pulchra es, & quam decora charissima in deliciis! Pulchra, decore virtutis, inquit Ambrosius; suavis, iucunditate gratiæ, re-

A missione vitiorum, quam nulla vexat amaritudo peccati. Eo autem ipso quod virtutibus pulchra est, charissima nuncupatur, quia ab eo, qui loquitur, nimirum à sponso, ob virtutum decorem amplexibus amoris astringitur. Chara est Deo anima ex creatione, quia nihil ille odio habet eorum quæ fecit: charior est in regeneratione, qua maculam originalem deponit, & vestem gratiæ nuptialem induit: sed charissima in omnium virtutum perfectione, qua tum seipsam puriorem, tum gratiam ipsam splendidior efficit. Charissima profectò est, quæ fulget interiùs omnium virtutum merito, & micat exteriùs totius perfectionis exemplo. Si autem anima ob pulchritudinem adeò impensè à Deo diligitur, quidni ab amicis sponsi, scilicet ab Angelis & sanctis, diligitur? Non mirum id: & ob hæc causam iuxta interpretationem Bernardi, sponsa, id est animæ virtutibus & perfectione pulchra dictum est: Recti diligunt te. Qui namque rectorum nomine potius intelligitur, quam sancti Angeli & homines in celo residentes, quos nec minima imperfectio fœdat, nec minima obliuio rectissimæ intentionis curuat? Hi profectò, qui omnino recti sunt, animam virtute pulchram diligunt, quia eam sibi similem, prout in hac miseriarum valle fieri potest, esse conspiciunt. Huius vocem & cantum, velut concentum pulcherrimæ cantatricis, libenter excipiunt. Nam & illi dicit sponsus: Quæ habitas in hortis, amici auscultant; fac me audire vocem tuam. Anima virtutibus destituta non habitat in hortis, sed in sepulchris, quia anima peccatorum habitat in corporibus, iniquitatis subiectis, quæ sunt sepulchra vitiorum: Anima verò, virtute pollens, non in sepulchris, sed in hortis habitat, quia proprium corpus, vt viridarium amicum & mundum, ne in ipsum serpentes peccatorum ingrediantur, circumspectionis vallo circumdat. Hanc Deus audit, & amici, scilicet beati omnes, auscultant; quia ille votis eius annuit, & hi, vt annuat, pulchritudine animæ inuitati, procurant. Quod verò iusti, in hac vita positi, animam virtute ornata, amore prosequantur, aperit docet Chrysostomus, sic scribens: Quid facit amorem corporum? Corporis luculentia & formositas. Itaque & animas faciamus pulchras & luculentas, & erimus inter nos mutuum amatores. Simus pulchri & boni, & ita semper habebimus amatores. Verè ita est, illi ab omnibus diliguntur, qui fulgentes virtutibus omnibus, ope, aut doctrina, aut exemplo profunt, & nulli nec in minimo officiunt. Illi diliguntur, qui non ad vanitatem, sed ad Dei gloriam, se virtute pulchros & admirabiles exhibent. Patet ergo, virtutem esse pulcherrimam, quæ ita oculis omnium placet, & affectus illicat; eisque ipsissimam animæ nostræ pulchritudinem, siquidem eam pulchram facit & mundam. Ac proinde, qui corporis formam non insuauem nec tarpem, habere volumus, virtutem, scilicet pulchritudinem animæ, primò ac præcipuè habere curemus.

Cant. 1. 3. Bern. ser. 24. in Cant.

Cant. 8. 13.

Chryl. in Act. 16. 40.

Virtutes omnes esse necessarias.

CAPVT VI.

SATIS validè ex his, quæ hæcenus dicta sunt, mens iusti ad virtutum amorem inuitatur, & ad laborandum pro adeptione earum, accenditur. Nam si bonum per se est amar-

bile,

bile, & voluntatem hominis ad amorem trahit, & ad sui possessionem allicit, quanto magis bonum maximum ex rebus creatis, & quod honestissimum, & vilissimum, & deliciis plenissimum est, ad sui amorem alliciet? Sed forte dicat aliquis, suis imperfectionibus delectatus; bona est virtus, fateor, quin & pulchra est, decora facie, & grata conspectui. At mihi non est necessaria, & in rebus ad animam pertinentibus, pro solis bonis necessariis elaboro. Verbum hoc non erit viri spiritalis, sed carnalis hominis, qui non sapit ea quæ sunt spiritus Dei; cui respondendum non est, quia, ut sepe diximus, non carnales homines, sed viros spirituales & perfectionis amatores alloquimur. Quia verò omnibus debitores sumus, ut si forte aliquis tepidus in has nostras lucubraciones incidit, ei virtutes summè necessarias esse demonstramus: Quid tu igitur, o tepide, tibi necessarium putas? An id, sine quo salutem æternam nunquam assequeris? Sed ianua æternæ salutis pauperibus, non diuitiarum terrenarum, sed virtutum occluditur. An sine fide saluaberis [sine qua impossibile est placere Deo?] An sine spe, cuius absentia est infidelitatis aliqua nota? vnde Paulus infideles vocat homines, qui spem non habent? An sine charitate, qua [qui non diligit, manet in morte?] An sine humilitate, dicente Domino: Nisi efficiamini sicut paruuli, non intrabitis in regnum caelorum?] An sine aliis infusus virtutibus, quæ nunquam à latere charitatis discedunt? Ergo si hæ virtutes æternam salutem afferunt, & earum absentia eandem salutem impedit, manifestum est, virtutes non vtumque bonas esse, sed & tibi & omnibus necessarias existere. Homo ille rex, qui fecit nuptias filio suo, videns inter vocatos ad nuptias hominem non vestitum veste nuptiali, acriter illum increpuit, & in tenebras exteriores, vbi est fletus & stridor dentium, illum mittendum esse decreuit. Quo nullus alius signatus est, nisi ille qui vocatus ad fidem, gratiæ ac virtutum indumento caret. Quare Ambrosius agens de eo, qui sine bona vita natalem diem celebrat Saluatoris, hæc ait: Dum vult officiosus esse, incuriosus existit: sicut ille in Euangelio, qui in cœtu sanctorum inuitatus, ad nuptias venire ausus est, vestem non habens nuptialem. Et cum alius niteret iustitia, alius luceret fide, alius castitate fulgeret, ille solus conscientia feditate pollutus, cunctis splendentibus, deformi honore sordebat. Et quanto plus simul discumbentium beatorum candebat sanctitas, tanto magis peccatorum illius apparebat improbitas, qui potuerat minus displicuisse forsitan, si in consortium iustorum minimè se dedisset.] Nec solum Ambrosius & multi ex patribus, vestem nuptialem ex virtutibus contextam esse docent, sed Paulus etiam aperte indicat, dicens: Induite nouum hominem, qui secundum Deum creatus est, in iustitia & sanctitate veritatis.] Quid enim aliud est induere nouum hominem, id est, conformitatem vitæ & conuersationis Christi sectari, nisi iustitia & sanctitate vestiri? Iustitia verò non pro aliqua speciali virtute, sed pro cumulo omnium virtutum accipitur, cuius gratia quis non iam simulatè, sed verè sanctus & perfectus appellatur. Et alio loco: Induite vos sicut electi Dei, sancti, & dilecti, viscera misericordiæ, benignitatem, humilitatem, modestiam, patientiam.] Quid est, rogo, induite vos, nisi, virtutibus circumdate & operite vos? Nihil in vobis appa-

reat, quod non virtutum actiones oleat? Et quid est, induite vos sicut electi Dei, sancti, & dilecti? nisi, statum vestrum considerate, ac dignitatem aduertite; & si indignum putatis, sponsam regis ac planè reginam, ignominiosè nudam, aut vilibus pannis operam incedere, quanto indignius erit, si cum animæ vestræ, electæ ad connubium Dei, ad sanctitatem vocatæ, & ad cœleste regnum electæ, vitiorum pannis sordeatis, & virtutum nuditatem ametis?

Planè Christus, lectissimus animarum sponsus; animam gratiæ & virtutibus nudam, ad nuptiarum mensam & ad regale cubiculum appropinquare non sustinet. Nam & virgines illæ, quæ ad delicias regis Assueri ex centum viginti septem prouincijs lectæ sunt] myrrhino vngebantur, & aliis pigmentis & aromatibus vtebantur, ingredientisque ad regem, quicquid postulassent ad ornatum pertinens, accipiebant, & vt eis placuerat, compositæ de trichinio feminarum ad regis cubiculum transibant.] Quanto magis sponsæ Christi, animæ sanctæ, quæ non ad spurcicias carnis, sed ad purissimas spiritus delicias vocatæ sunt, debent myrrhino amara compunctionis inungi, & pigmentis bonorum operum, ac aromatibus cœlestium desideriorum vti, nec non & ex diuitiis æterni regis, nempe ex virtutibus eius ornari, & charitate, humilitate, ac reliquorum bonorum habituum varietate compositæ, ad cubiculum Christi transire? Quemadmodum exercitius se componit, inquit Laurentius Iustinianus, quæ mortali vult placere sponso, & cunctas corporis abtergit sordes: ita qui cœlestem amat sponsum, spirituales sui spiritus diluet seditates. Nempe, qui carnaliter viuit, terrena cœpiscit ornamenta, vt humanis splendeat oculis; generosus verò Christi miles virtutes acquirit, vt diuinis redimitus conspiciatur obtutibus.] Ne audeas, o anima, sine omni hinc emigrare splendore virtutum: nam sine illo ianuam sponsi non apertam, sed clausam & obscuratam inuenies. Illæ enim virgines fatæ, quæ in aduentu sponsi oleo caruerunt, rogantes & obsecrantes, vt sibi aperiretur ianua, audita non sunt. Immo dictum est illis: Amen dico vobis, nescio vos.] Quoniam oleo ista caruerunt, nisi oleo virtutum, quod est bonum opus, ex charitate ac virtute procedens? Nam, vt inquit Hilarius, oleum, boni operis est fructus. Quia autem isto oleo caruerunt, repulsæ sunt, & fatæ appellatæ sunt. Verè enim fati sunt omnes homines, ait Chrysostomus, qui solum existimant, sibi posse sufficere ad salutem, quia credunt in Christum, & Christiani dicuntur, & non festinant, semetipsos bonis operibus commendare.] Nec etiam, o anima, tibi de castigatione corporis blandiaris, quæ ad modicum est utilis, nisi temetipsam ornamentis virtutum exornes. Reprehensione namque dignus esset homo, qui seruum suum ob peccata puniret, & seipsum ob similia peccata palparet: aut qui seruum indueret, se verò nudum relinqueret. Ita & tu reprehensione digna iudicaberis, si peccata tua in corpore punias, & in te vitia, peccatorum seminaria, foueas: si corpus aspera exercitatione vestias, & te ipsam virtutum splendore non induas. Quantumcumque te crucies, quantumcumque te domes, non sui copiam tibi faciet Christus, nisi inuenierit virtutibus adornatam. Nec grata erit Deo carnis castigatio, nisi ad internam puritatem referatur, & nisi tu fueris per virtutum adoptionem proprio restituta decori: Vnde Basilus sapienter monet, corporis castigationem viribus corporis adaptan-

Ephes. 2. 12.

Iust. lib. de disc. monaf. c. 8.

Matt. 25. 12.

Hilari. c. 27. in Matt. Chrysof. in imperf. hom. 52.

Hebr. 11. 6.

2. Thos. sal. 4. 12. 1. Ioan. 3. 14. Matt. 18. 7.

Matt. 22. 13.

Ambros. 14. de natali Domini.

Ephes. 4. 24.

Coloss. 3. 12.

Basil. c. 11.
monast. c.
5.

dam esse, virtutum verò exercitationem in primis esse sequendam. Reddam eius verba: Quamobrem ita amplectenda à nobis continentia est, vt eam cum viribus corporis cōmetiamur. Quæ autem solo animo cernuntur virtutes, eæ omnes omnibus promiscuè æqualiter seruandæ proponuntur: velut mansuetudo, morum facilitas, summissio animi, siue humilitas, bonitas, amor in fratres, innocentia, studium veritatis, misericordia, lenitas, humanitas. Has enim peculiare animi esse virtutes dicimus, quando ad eas patandas colendæve animo, corpus nihil plus affert, quàm quod ipsi quadam (vt ita dicam) veluti curia est, in qua huiusmodi res deliberantur.] Hæc ille. Virtutum ergo adeptio, sine vlla comparatione, magis quàm corporis castigatio, necessaria est, quia ab illa non pauci, nempe ægroti, senes, & imbecilles eximuntur, à labore autem parandæ sibi virtutis, nec senex, nec ægrotus, nec infirmus, nec vllus alius liberatur.

Gen. 33.
3.

Meritò autem dicimus, virtutem ad animæ salutem esse necessariam, sine qua, in omni sua latitudine accepta, nec præcepta ad salutem necessaria implentur, nec vitia salutis contrariæ eliminantur, nec homines ingressum in regnum adipiscuntur. Hæc enim quia fidem continet, notionem nostri vltimi finis affert: quia spem, ad eundem finem obtinendum aspirat: quia charitatem, amicos Dei efficit: quia prudentiam, labores nostros in debitum scopum dirigit: quia iustitiam, neminem lædit: quia fortitudinem, impedimentis salutis obstitit: quia temperantiam, effrenes motus passionum regit. Hæc est tunica illa polymita, quam verus Israel, Christus, fecit Ioseph, id est, iusto, in magnæ erga eum dilectionis indicium. Virtus est vestis talaris, quæ vniuersa membra hominis tegit, omnes vires mentis ornat, & vsque ad talos, id est, vsque ad minima quæque corporis moderanda & componenda protenditur. Est quoque vestis polymita, nimirum ex multis filis coloribusque contexta, quia quamlibet vim animæ, quamlibet sensuum auaritatem, congruentibus actionibus afficit, & apta sibi pulchritudine vestit. Sine hac veste Ioseph, Ioseph non erit, id est, iustus, iustus non persistet, nec sanitatem mentis habebit, nec filius Dei, nec amicus agnosceretur. Quapropter nihil, vt inquit Ephraem, est in hac vita virtute præstantius, siquidem homines efficit amicos Dei. Aurum in conspectu ipsius tanquam arena est perexigua, & quasi lutum reputabitur argentum illi comparatum. Morbus hanc non tabefacit, & ægritudo hanc non obsecurat. Et quæ omnibus formidabilis est mors, ab his, qui virtutem consecantur, despicitur.] Virtus est mystica aqua illa, quæ ostensa fuit Ezechiel, redundans à latere dextro, id est, à Christo, qui dicitur est dextera & brachium Dei, cuius ministerio totus homo ad sui emundationem operitur, & sine illa aridus & immundus perseverat. Hæc aqua primò venit vsque ad talos, quia infima quæque hominis exterioris componit: deinde accedit ad genua, quia mentem aduersus insultus aduersariorum roborat: postea pertingit ad renes, quia desideria & affectiones moderatur: tandem tantæ est altitudinis, vt non possit pertransiri, quia cor spiritualis vitæ, cognitione & amore rerum cælestium & supernarum absorbet. Nec immeritò per aquam istam virtus dicitur adumbrata; quoniam, auctore Origene, doctrinam Euangelij significat, quæ iure optimo appel-

Ephra. de recordatione mortis.

Exech. 37. 2.
Luc. 2. 51.

Orig. l. 17. in numer.

A lari potest doctrina virtutum, nam in hoc tota occupata est, vt Christum, virtutum auctorem, & virtutes prædicet, & peccata vitæque condemnet. Est etiam virtus panis noster, quo in hac vita sustentamur, & pacifimur. Quem Dominus Ecclesiæ promittit dicens: Viduam eius benedicens benedicam, pauperes eius saturabo panibus.] Pauperes enim sunt humiles, qui virtutem esuriunt, & se vacuos bonorum spiritualium cogitant, & hos Dominus suavissimo virtutum pane sustentat. Hunc etiam panem Angeli, docendo & exhortando, administrant iusto, quibus videtur loquutus Isaias, dum ait: Qui habitatis terram Austri, cum panibus occurrere fugienti.] Angeli profectò Austrum habitant; quia in perpetuo calore immensa charitatis commorantur. Fugiens autem est iustus, qui peccata fugit, & omnia seculi mala euadere concupiscit. Hinc panes Angeli, id est, virtutes offerunt; quia virtutis pulchritudinem & eius exercendi rationem ostendant. Quia verò panis hic nobis, non solum pars refectiois, sed tota refectio est; imò & tota iusti viri substantia atque protectio, ideo aduersariis noster eum deuorare molitur. Quare Ieremias ait: Et comedet segetes tuas & panem tuum, deuorabit filios tuos & filias tuas: comedet gregem tuum & armenta tua: comedet vineam tuam & ficum tuam, & conteret vrbes munitas tuas.] Seges, virtus inchoata: panis, virtus perfecta: filij & filia, virtutum actiones: greges & armenta, virtutum præmia: ficus & vinca, virtutum causa data: consolationes: vrbes munita, ad virtutes seclandæ prædicata consilia. Hæc omnia aduersarius comedit, & destruit, cum in aliquo graue peccatum hominem deiciit, & quicquid fuerat lucratus, absimit. Si igitur [initium necessaria rei vitæ hominis, aqua & panis,] quam necessaria erit animæ virtus, quæ eam, vt aqua, mundat, & recreat, & vt panis, cibatur, atque sustentat:

Psal. 131.
15.

Isa. 21.
14.

Ierem. 5.
17.

Ecl. 29.
28.

B Verè necessaria maximè nobis est virtus, quia non solum vt panis, reficit, non solum vt aqua, sitim desideriorum nostrorum extinguit, sed & vt pædagogus, erudit nos, quomodo debeamus sine querela apud homines conuersari, & Deum omnibus voluntatem implere. Qua sine querela inter fratres conuersamur, virtus est perpetua quædam laus Dei, qua eum actione laudamus, & videntes opera nostra, ad eius laudes permouemus. Qua verò Dei voluntatem implemus, virtus est quasi minister Dei, qui nos docet eius voluntatem facere, vel sicut miles quidam fortis à Deo missus, qui nos ad ea trahit, quæ summi imperatoris placito seu mandato consentiunt. Sed gratum erit hoc ore Augustini percipere. Ille sic ait: Qui Deum laudat lingua, non semper potest: qui motibus Deum laudat, semper potest. Opera misericordiæ, affectus charitatis, sanctitas pietatis, incorruptio castitatis, modestia sobrietatis, semper hæc tenenda sunt: quia intus sunt omnes istæ virtutes, quas nominavi. Quis autem sufficit omnes nominare? Quasi exercitus est imperatoris, qui sedet intus in mente tua. Quo modo enim imperator per exercitum suum agit quod ei placet: sic Dominus Iesus Christus incipiens habitare in interiori homine nostro, id est, in mente per fidem, virtus istis virtutibus quasi ministris suis. Et per has virtutes, quæ videri oculis non possunt, & tamen quando nominantur, laudantur; non autem laudarentur, nisi amaren-

C

D
E

Aug. serm. 8. in 1. Ioh.

tur; non amarentur, nisi viderentur; & si vique non amarentur, nisi viderentur, alio oculo videntur, id est, interiori cordis aspectu: per has virtutes invisibiles, mouentur membra visibilibus. Pedes ad ambulandum. Sed quò? Quò mouerit bona voluntas, quæ militat bona imperatori. Manus ad operandum. Sed quid? Quod iusserit charitas, quæ inspirata est intus à Spiritu sancto. Membra ergo videntur, cum mouentur: qui iubet intus, non videtur. Et quis intus iubeat, propè ipse solus nouit, qui iubet: & ille intus cui iubetur.] Hactenus ille. Tu igitur, o vir iuste, animam tuam arcam esse cogita, potentia Dei factam, & Christi merito ac passione refectionem, quæ inter aquas diluuij, hoc est, inter tentationes & aduersitates sæculi huius, huc illucque fluctuat, donec siccentur aquæ, & in terram solidam, in terram viuientium, & in portum salutis appellat. Ne autem vndarum vi, & impulsu turbinum periclitetur, iusti Noë laborem assume, & Domini præceptum exequere, quo dictum est: Arcam bitumine liniens intrinsecus & extrinsecus.] Bitumen intrinsecus liniens arcam, est virtus interior, quam voluntas sine externo opere concupiscit, & desiderijs actionibusque internis promouet. Bitumen verò exterius liniens, est virtus externa, quæ iam actione se prodit, & proximis videntibus & audientibus, exempla rectæ conuersationis præbet. Hoc duplici bitumine arca spiritualis lita atque protecta, in medijs tentationum fluctibus nauigabit secunda. Vel, si mauis, animam, arcam fœderis considera esse, in qua gemina pretiosissima aut potius verum manna, id est Christus, custoditur: cui dixit Pater per Isaiam: Dedi te in fœdus populi, vt suscitares terram, & possideres ciuitates dissipatas.] Quid autem præcepit Dominus arcam istam exornanti? Certè, Deaurabis eam auro mundissimo intus, & foris.] Aurum, quo deauranda est arca, virtutem significat, quia virtus, sicut aurum, splendet, & multum valet, & alijs donis supereminet. Deaurabis arcam intus, si erga Deum charitatem habeas: optimum enim aurum, charitas, aurum ignitum, probatum, quo locuples fies. Deaurabis foris, si ex charitate exterius erga proximos, & erga teipsum reliquarum virtutum actiones expleas. Nam bonum aurum virtutes reliquæ, sine quibus nec aurum charitatis inuenitur, nec thesaurus mentis perfectus habetur. In arca cordis sic deaurata, Deus vitam, manna, & virgam Aaronis quæ fronderat, & tabulas legis abscondit, quia filium suum per gratiam habitare in nobis facit, & sceptro potestatis suæ omnia nostra regit, & legem suam non iam in lapidibus mortuis, sed in actionibus sanctæ conuersationis scribit. Si autem opus nobis est Christum in nobis habere, ex eius præscripto dirigi, & vitam secundum eius legem efformare, discamus, virtutem esse maximè necessariam, qua & Dei habitaculum efficiunt, & hæc tria, quæ dicta sunt, sine vlla dubitatione consequimur.

Nullam Virtutem esse prætermittendam.

CAPVT VII.

IRTUTES, quæ multæ sunt (vt postea dicemus) non sunt in eodem gradu

Iacobi Aluarez operum tom. 2.

necessaria; quedam enim ad ipsam substantiam salutis animæ pertinent, vt Fides, Spes, Charitas; quedam ad huius salutis permanentiam ita conferunt, vt sine illis stare non possit, vt Prudentia, Iustitia, Fortitudo, Temperantia in aliquo perfectionis gradu, qui sub præceptum cadat: alie verò salutis spiritualis decori deseruiunt, vt minores quedam virtutes, aut gradus maiores illarum priorum, quæ per modum consilij proponuntur. Tamen licet hoc verum sit, nulla debet esse virtus, quamuis exigua, quam spiritualis vir obtinere non curet. Nam sicut diuites huius sæculi, nullum genus opum aut diuitiarum respuunt, sed omnia habere curant, quedam quidem ad necessitatem, quedam autem ad commoditatem, quedam verò ad splendorem & decorem; ita iustus, qui thesauros spirituales congregat, nullam virtutem, quantumuis exigua, videatur, reiciat, neque contemnat. Quæuis illarum ipsam ditiorem faciet, merita augebit, præmium æternum cumulabit, de eo consequendo securiorem reddet. Nulla igitur virtus, quoad fieri possit, parui ducenda est, ex cuius contempnu maximum damnum provenire potest, & ex cuius obtentione non exigua pars profectus nostri dependet. Hoc autem quanti momenti sit, ex duplici capite possumus declarare, tum ex parte finis, quem per vitam spirituales intendimus, tum ex ipsis virtutibus, quas studio & labore comparamus. Est finis nostri laboris, domum in corde nostro, regi sæculorum extruere, & templum magnificentum Deo deorum ædificare. Si ab hoc opere celsimus, queritur Dominus, & quod ante vocationem nostram non dixit, nunc dicit: Quare non ædificastis mihi domum cedrinam? Et de hoc templo ait Paulus, ad Ephesios scribens: Superædificati estis super fundamentum Apostolorum & Prophetarum, ipso summo angulari lapide, Christo Iesu: in quo omnis ædificatio constructa, crescit in templum sanctum in Domino, in quo & vos coædificamini in habitaculum Dei in spiritu.] Fundamentum itaque huius ædificationis, Christus est, aut fides Christi, ab Apostolis Prophetisque prædicata: & quia habitatio, quam ædificamus, cælestis est, ideo fundamentum eius non in terra, sed in celo est. Solum autem, in quod hoc cæleste fundamentum iacitur, & per fidem & gratiam ponitur, est cor nostrum aut mens nostra, in qua per Christum stabilita non per virtutem humanam, sed per virtutem Spiritus sancti, crescit domus Dei, quousque in fine sanctæ & perseuerantis vitæ consummetur, & perficiatur. Istud autem esse veri spiritualis officium, in corde suo domum Domino ædificare, optimè docuit Hugo Victorinus in hunc modum: Nemo dicat non possum ædificare domum Domino: non sufficit tantis impendis tenuis paupertas mea, cui & ipse locus deest exuli, & peregrino, & in terra aliena degenti. Hoc opus est regum: hoc multorum est opus populorum. Ego verò quomodo ædificabo domum Domino? Cur sic cogites homo? Non hoc exigit à te Deus tuus. Non dicit tibi vt fundum emas alienum ad amplificanda atria sua. Cor tuum inhabitare vult: hoc amplifica, hoc dilata: dilata, inquam, quia magnus est Dominus, & nescit in hoc loco angusto habitare. Dilata ergo cor tuum, vt capere possis, quem capere non potest mundus. Dilata cor tuum, vt habere merearis hospitem Deum; & non (sicut consuetudo est iacet homines) vnus noctis hospitem.

2. Reg. 7.
7.
Ephes. 2.
22.

Hugo. lib.
4. de arca
mora. c. 1.